

LAIŠTOLI

LIETUVA

LITUANIA

LIBRE

Knygnešys

1865 metais Lietuvos okupantams rusams uždraudus lietuvišką raštą, lie'uvia: buvo priversti savo spaudą spausdinti užsieniuose ir slaptomis įgabenus į savo pačių kraštą ją platinti. Tie platintojai įgavo simbolšką knygnėsio vardą mūsų literatūroje ir bendrai tautinės lietuvių kultūros istorijoje. Knygnešiau jant, nuolat grėšė pavojus būti nukautu parubežinės sargybos, pavojus patekti į rusų žvalgybos nagus, įstumtu į katorgą bei būti ištremtu iš Lietuvos į Sibirą. Tik tokie pasiryžėliai ir šiandien vėl platina Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę ginančią spaudą, išeinančią slaptomis okupuotoje Lietuvoje. Mūsų tautoje knygnešys yra šviesos, tiesos ir tautinės laisvės karžygis. Jis tokiu ir pasiliks amžiams.

Dr. Alexander M. J. ...
ANTIQUARIAN & BOOKSELLER
Chicago

Panelė ONYTĖ MOCKUTĖ.

studijuojanti pas pasaulinio mąsto dainos mokytoją, Mariją Kubišová, tą čekų kilmės buvusią profesorę Imperatoriškos Rusijos Konservatorijos. Apart lietuvių parengimų, Onytė Mockutė dažnai pasirodo ir kitataučių parengimuose. Lapkričio 28 d. š. m. Onytė koncertavo "Ateneo de Montevideo" salonuose, kur buvo suruoštas Čekoslovakijos Respublikos Nepriklausomybės paminėjimas. Kartu koncertavo ir Onytės mokslo draugė Srta. Annabel Tripaldi Amaro. Malonu, kad lietuvaitė tame koncerte dainavo pirmąją, pasirodymą neblogiau už savo draugę urugvajietę, kuri jau aštuoni metai kaip studijuoja dainos meną pas tą pačią profesorę, kai tuo tarpu Onytė tik trys metai. Jos balsas yra pasiturintis medžiaga ir kupinas meninės gracijos.

Pravartu pažymėti, kad ir pati Onytė yra muzikė, jau 8 metai mokinasi piano. Dar truputis žinių: Onytė taip pat neblogai rašo eilėraščius ir paišo. Ji nupiešė žurnalui LAISVOJI LIETUVA viršelį ir visus piešinius telpančius šiame numeryje. Jos eilėraščiai, parašyti specialiai "L. L." tilps sekančioje laidoje.

Laikraščių ir žurnalų REDAKCIJOMS

Visų gerb. Redakcijų, kuriuos gaus šį "Laisvosios Lietuvos" numerį, prašome siuntinėti mainais savo leidinius, už ką būsimės dėkingi.

"L. L." Red. ir Administracija.

KALĖDU EGLUTĖ.

Kad Cerroje gyvenanti lietuviškai galėtų linksmai sutikti Kalėdų šventės, Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugija yra nutarusi suruošti jiems Kalėdų Eglutę. Tuo tikslu pranešame gerb. lietuvių tėvams, norintiems kad jų vaikučiai dalyvautų tame lietuviukų tradiciniame pasižmonėjime, kreiptis į Draugijos raštinę, kad sudaryti norinčių dalyvauti sąrašą.

Redakcijos ir Administracijos Pranešimai:

Kitame "Laisvosios Lietuvos" numeryje bus paskelbtas sąrašas gerb. tautiečių, pasižadėjusių žurnalą remti mėnesiniai, o taip pat ir pirmieji LAISVOSIOS LIETUVOS prenumeratoriai.

—Gerb. bendradarbių raštai, netilpę šiame numeryje dėl vietos stokos, tilps gruodžio mėn. laidoje.

Visiems gerbiamiems tautiečiams, laisvu noru prisidedantiems prie žurnalo "L. L." išleido ir padidino, tuomi prisidedant prie kovos už Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę, reiškiamo didelę padėką, lygiai kaip ir tiems, kurie malonėjo neatsisakyti teikti paramą duodami savo firmų skelbimus šiam žurnalui.

KNYGU SKAITYTOJAMS

Gerbiamiems knygų skaitytojams pranešame, kad nuo gruodžio 1 d. š. m. iki sausio mėn. 1 d. 1945 metų bus suspenduotas knygų išdavimas iš Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos knygyno. Prašome gerb. skaitytojų per tą laiką sugrąžinti paimtas iš Draugijos knygyno knygas, kad būtų galima padaryti knygyno reviziją iki Naujų 1945 metų.

Draugijos Knygininkas.

RAS REDAGUOJA "L. L."

Žurnalo "Laisvoji Lietuva" pirmąjį ir antrąjį numerius redaguoja Urugvajaus Lietuvių Kultūros D. jos Valdyba, bet po Naujų Metų bus išrinkta specialii Redakcinė Komisija.

VYTAUTAS DORELIS

Urugvajaus lietuvių jaunuolių choro gabus dirigentas. Jo vadovaujamas choras jau kelis kart neblogai yra pasirodęs visuomeniškuose lietuvių parengimuose ir dainavęs radio stotyse. Jo pastangomis ir direktyva tapo įdainuotos dvi lietuvių dainos i plokštelės. Viena vadinasi "Lietuva Brangi", o antra "Vilniaus Ugnis". Įdainavo lietuvių jaunuolių kvartetas, susidedas iš Stasio Guodos, Petro Markevičiaus, Juozo Pranko ir paties dirigento balsų.

Vytautas Dorelis dienomis dirba tekstilės fabrike, o naktimis lanko dainos ir muzikos konservatoriją. Jis kupinas energijos, ištikimybės Lietuvai ir yra nuoširdus kultūriniam lietuvių veikimui. Vytautas Dorelis Lietuvai yra uoliai veikias dabar pat, o dar daugiau židąs ateityje. Tai labai sveikintina.

Užsieninė lietuvių spauda.

Į Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijos knygyną ateina iš užsienių šie lietuvių laikraščiai bei žurnalai: Chicago lietuvių dienraštis "Naujienos", savaitraštis "Keleivis", "Dirva", žurnalas "Margutis", savaitraštis "Žinios", "A. L. Balsas" ir kt.

ATSIIMKITE LAIŠKĄ

U. L. Kultūros Draugijos raštinėje randasi laiškas Evai Kanapūrienei, atėjęs iš Argentinos nuo V. Kučinskienės. Atsiimti galima kiekvieną dieną.

LAISVOJI LIETUVA

Mėnesinis - Kultūros - Mokslo - Meno - Visuomenės - Kovos - Žurnalas

Metai (Año) I | Montevideo, Lapkritis - Noviembre 1944 | N. 1

Mes pasisakom

Kad:

“Atsibus tėvynės sūnūs,
Didžią praeitį atminę;
Pagimdys vargai galiūnus,
Ugnimi uždegė krūtinę.”

Laisvoji Lietuva! Tai tikrai žavinti žodžiai. Laisva nuo maro ir bado. Laisva nuo bolševikų ir načių okupacijos. Laisva nuo visokių diktatūrų ir nelaimių. Laisva su išlaisvinta Klaipėda ir Vilnija.

Lietuva! Tu didvyrių tauta! Tavo garsas kadaise skambėjo nuo Romos iki Maskvos. Tavo krantus plovė Baltijos ir Juodosios jūros. Prieš Tavo galybę drebėjo iki dantų apsišarvavę kryžuočių magistrai ir totorių chansai. Bet Tu buvai žlugusi. Žlugai todėl, kad Tavo valdovai pradėjo kitus pamėgdžioti, su svetimais bičiuliautis, iki pagaliau nuo amžių laisviems Tavo vaikams teko vergijos pančiai sunkiai vilkti. Tavo vardas tapo išbrauktas iš Europos žemėlapių. Vieni Tave rašė “Rusija”, kiti “Ehemaliges Ordensland”. Kantriai vilko Tavo vaikai okupantų priespaudą, kurią, tiesą, jie nevadino priespauda, o vadindavo laisve gerove... Bet Tavo vaikai žinojo tikrąją laisvę, turėjo tokią ir viltį. Lietuviai tikėjo, kad ateis laikai, jog ukupantai ir lietuvių laisvės priešai bus priversti apleisti jų mylimą šalį. Jie giliai tikėjo, kad ir vėl bus Lietuva, laisva nuo rusų, kryžuočių ir lenkiškų ponų. Jie tikėjo, kad Lietuvoje buvo ir turi būti pats lietuvis šeimininkas.

Lietuva, tėvynė mūsų! Sunyko Tavo senosios pily. Tapo kaip ir pamiršti Tavo garsūs karžygiai. Kaip ir užgeso Tavo šventoji ugnis, kuri tiek amžių žibėjo ir jungė Tavo vaikus. Sugriuvo ir Tavo perkūno aukurai. Nutilo saulėlydy vaidilučių giesmės. Nutilo graudžios dainelės lietuvių. Viskas nutilo, lyg būtų buvę vien pasakos apie milžinkapius, kuriuose ilsisi lietuviai milžinai ir laukia tos valandos, kada... vėl stos ginti brangią tėvynę.

Kitaip ir būti negali. Ant paslaptinųjų piliakalnių slankioja bočių vėlės, kurios, primindamos Tavo praeitį, buvo atgimdžiusios jauną progresyvę Nepriklausomą Lietuvą. Žiaurioj ir nelygioj kovoj šiandien žūstančiųjų Tavo vaikų vėlės atgimdys ją ir vėl.

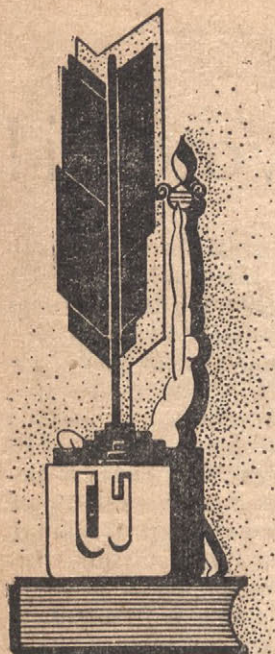
Netruksta pasiryžėlių, nebojančių nei darbo nei mirties, kurie, kaip ir gilioje senovėje, stoja petys į petį dėl savo mylimos šalies. Buvo nustebę vokiečiai, rusai ir lenkai, kuomet 1918 metais tautų eilėn vėl stoji senieji galiūnai — lietuviai. Nustebs ir dar kartą...

Ne vienas Tau, Lietuva, jau statė kryžių. Ne vienas Tau spiovė ant veido. O vis tik Tu buvai atgavusi laisvę, kurią pažinę Tavo vaikai, vergovės nebevilks ilgai.

Broliai tautiečiai! Neužmirškime mūsų pavergtosios tėvynės. Tik darbu, tik ryžtingu ir nuosekliu veikimu įrodysim pasauliui, kad esam verti Laisvos Lietuvos. Lietuvos okupantai ir jų šalininkai šaudo į mūsų tautos laisvės kovotojus melagingais gandai ir grąšinimais. Jie lieja mūsų brolių kraują Lietuvoje, Rusijoje ir Vokietijoje. Jie mano, kad lietuviai suklups. Todėl būkim vieningi ir stiprūs. Nesigailėkim nieko: nei sveikatos, nei lėšų, nei gerų norų.

Tautiečiai, prisijadėkite:

- atsukti nugarą Laisvosios Lietuvos išdavikams — šlykščiausiems mūsų tautos priešams;
- būti žurnalo “Laisvosios Lietuvos” bendradarbiais, skaitytojais ir remėjais;

BOLETIN
-LITUANIA LIBRE-
EDITADO POR LA
ASOCIACION CULTURAL
URUGUAY - LITUANIA

Aprobada y reconocida por
la Ley del Gobierno Superior de la
Nación, con la Personería Jurídica
en el año 1941

Organo oficial y propiedad
intelectual de la misma, Impreso en la
IMPRESA FORTALEZA
Redacción, Administración e Imprenta
Río de Janeiro 4001 - CERRO

Redactor Responsable:
JULIAN JAZAUSKAS,
Berna 2347 - CERRO

Administrador:
JOSE BABILIUS

Leidžia

Urugvajaus Lietuvių
Kultūros Draugija.

Metinė prenumeratos
kaina:

Urugvajuje \$ 1.50 U.
Argentinoje \$ 3.00 A.
J. Amerikos V. 1 dol.

Perlaidas siūsti žurnalo
administratoriaus
vardu; raštus - Redak-
cijos:

LITUANIA LIBRE
Río de Janeiro 4001,
Cerro, Montevideo,
Rep. O. del Uruguay

Lietuvos Laisvės Kovotojai!

Brangūs tautiečiai! Šiandien mūsų Tėvynė randasi kryžminėje ugnį. Būkim vieningi Nesiduokim suviliojami ir išnaudojami klaidinančių propagandistų, kurie gražiausiais pažadais giria Lietuvos okupantus.

Lietuva bus laisva ir laiminga tik tuomet, kuomet bus išprašyti iš jos teritorijos okupantai. Tik tuomet Lietuva galės būti demokratiška, nes Lietuvos gyventojai tik tuomet laisvai galės išsirinkti sau valdžią iš pačių lietuvių, be kitataučių prievartavimo.

Jau trečiu kartą Lietuva pergyva žiauriausį diktatūrų terorą. Mūsų tauta savo pačios žemelėje visaip išniekinama ir apiplėšama. Gyvenantieji mūsų broliai, sesutės ir tėveliai Lietuvoje skaudžiai kenčia šio karo žiaurumus. Jie aiškiai mato tai, ko daugelis nemato ar nenori matyti gyvendami užsieniuose. Lietuvos gyventojai yra geriausi liudininkai šios baisios tragedijos. Jie geriau, negu kas kitas, žino, kokią nenaudą ir nelaimę atnešė okupantai.

Užsieniuose gyvenančių lietuvių šventa pareiga reikalauti, kad okupantai išsinešdintų iš Lietuvos. Kad karui pasibaigus būtų duota pilna laisvė Lietuvos liaudžiai išsirinkti sau vyriausybę ne tokia, kokią norėtų Maskva, Berlynas ar Varšuva, bet kokią norės pati Lietuvos liaudis išreiškdamą savo norus laisvu visuotiniu balsavimu. Tik tuomet bus Laisva Nepriklausoma Demokratiška Lietuva.

Šiandieną Lietuvoje neleidžiama laisvai kalbėti nei rašyti. Lietuvos liaudis yra pavergta okupantų. Jinai laukia, kad mes, gyvenantieji užsieniuose, kalbėtume už ją, gintume jos laisvę ir nepriklausomybę.

Tik tam išleidžiam ir žurnalą „Laisvoji Lietuva“. Jo uždaviniai labai dideli. Burti, jungti visus pasaulio lietuvius lietuvių tautos buvimui išlaikyti ir jos valstybės laisvei ir nepriklausomybei apginti. Raginti mūsų tautos ateities kūryboms darbams pasiruošti, nagrinėti viso pasaulio lietuviams rūpimus reikalus ir klausimus; būti ryšiu tarp viso pasaulio išblaškytų lietuvių, kur jie bebūtų, kur jie begyventų.

„Laisvoji Lietuva“ stengsis raginti lietuvius ne tik prie vnybės, prie laisvės branginimo, bet ir prie kūrybinių laimėjimų visose gyvenimo srityse.

Žinoma, visos didžios šio žurnalo paskirties nenusakysi. Ją jau patys „Laisvosios Lietuvos“ bendradarbiai, remėjai ir skaitytojai numano.

Suprantama, kad tokie dideli ir gražūs už-

simojimai yra reikalingi dvasinės ir medžiaginės paramos. „Laisvajai Lietuvai“ bus reikalingas talkininkų būrys visuomet, bet šiuo taip svarbiu ir kritišku Lietuvai metu ypatingai.

Tame darbe daug mūsų žurnalui galėtų padėti ir visos kultūrinės bei savišalpinės pasaulio lietuvių organizacijos, kurios tik pritaria lietuvių tautos laisvės idealui ir sutinka, kad mūsų tauta ne tik turi egzistuoti laisva ir nepriklausoma, bet turi būti ir labai sąmoninga. Tik tuomet lietuviai būsime vieningi ir laimingi.

„Laisvoji Lietuva“ tikisi turėti mylimų laisvės kovos brolių ir sesučių visuose pasaulio kampuose, kur tik yra lietuvių ir jų organizacijų. Svarbu, kad visur, kur skamba lietuviškas žodis bei lietuviška daina, lankytųsi ir „Laisvoji Lietuva“. Tikimės, kad lietuvių organizacijos bei įstaigos pasirūpins, kad kuo plačiausia paplistų žurnalas „Laisvoji Lietuva“, kuris, šalia politinės bei tautinės mūsų tautos laisvės, yra pasiryžęs dar ginti ir Religinio Kulto laisvę Lietuvoje. Jis pasiryžęs tarnauti visiems lietuviams bendrai ir kiekvienam atskirai. Tų progų, pramogų susiėjimų, susidaro visuomet daug. Reikėtų tik, kad būtų tų geros valios brolių ir sesučių — „Laisvosios Lietuvos“ talkininkų, kurie tas progas išnaudotų ir mums padėtų.

Reikia tikėtis, kad „Laisvoji Lietuva“ turės labai gausius būrius žmoniškumą ir laisvę mylinčių talkininkų visose lietuvių kolonijose Pietų ir Šiaurės Amerikoje ir visose kitose pasaulio dalyse, kur gyvena lietuviško kraujo ir galvojimo žmonės.

Nei vienas neužgimsta rašytoju. Kad ir didžiausi talentai be pastangų, be darbo nepasireiškia. Pradėjus rašinėti nors vietos žinies prieinama prie didesnių raštų kūrybos. Taip atsirado ir didesnė lietuvių rašytojų dalis, visai nemanant būti rašytojais. Apie tai aiškiai kalba Žemaitės atsiradimas, kuri iš paprastos kaimietės išsidirbo į geriausią lietuvių rašytoją klasikę.

„Laisvosios Lietuvos“, kaip mėnesinio žurnalo, metinės prenumeratos kaina nėra brangi: Urugvajuje — pusantro Urugvajaus pezo, Argentinoje — trys Argentinos pezai, Šiaurinėje Amerikoje ir kitur — tik vienas doleris.

Kviečiame rašyti ir padėti:

„Litania Libre“, calle Río de Janeiro 4001, Cerro, Montevideo, Uruguay.

Laukiu Jūsų, broliai ir Sesutės, malonaus bendradarbiavimo, išreiškdamas Jums aukščiausią lietuvių laisvės kovotojo pagarbą.

Julijonas Jazauskas.

MŪSŲ BROLIŲ VARGAI IR VILTYS LIETUVOJE!

Šį skyrių — Mūsų Brolių Vargai ir Viltys Lietuvoje — pradėdam šienapiūtę.

Paprastai šienapiūtė Lietuvoje prasideda apie Jonines. Ir trunka iki pat rugiapiūtės. Šienapiūtė bene bus vienas gražiausių žemės ūkio darbų. Jinai įvyksta pačiu gražiausiu laiku, kuomet pievos ir lankos žiedais marguoja ir kvėpia įvairiausiais kvapniais. Nei vienas kitas žemės ūkio darbas nėra taip gražiai apdainuotas mūsų senose dainose, kaip šienapiūtė. Ir kas gali būti gražesnio kaip vasaros saulei glamonėjant žydinčias pievas ir lankas? Kas gi gali būti gražesnio, kaip jaunas piovėjėlis, kupinas jėgų ir džiaugsmo, valiodamas dalgelį, traukia dainelę? Kas gi gali būti gražesnio, kaip žalioj lankoj eilė bernelių piovėjėlių linguojančių, dalgius galandančių verčiančių pradalgius žalio šienelio, varančių barą sutartinai, kaip surikiuotų? Kas gi gali būti gražesnio, kaip šanlutės spinduliuose galandami ar ant pečių nešami blizgą aštrūs plieno dalgeliai? Kas gi gali būti gražesnio, kaip mirgančių plačioj lankoj įvairiaspalvėmis suknelėmis sesučių grėbėjėlių būriai grėbiančių žalią šienelį grėbleliais išrašytais, nuo bernelių išprašytais? Kas gi gali būti gražesnio, kaip lietuvių dainelės žalioj lankelėj:

Man grėblelis išrašytas,
Nuo bernelio išprašytas,
Valio pieva pievytėlė,
Valio baltą dobilėlį!
Man grėblelis malevotas,
Nuo bernelio išviliotas,
Valio pieva pievytėlė,
Valio baltą dobilėlį!...

Taip buvo vakar, Nepriklausomoj Lietuvoj. O šiandien? Šiandien visiškai liūdnos

Lietuvos padangės naujienos.

Lietuvoj slaptomis leidžiamas laikraštis NEPRIKLAUSOMA LIETUVA savo laidoje iš birželio 15 d. Nr. 10-22 rašo:

Prisiminkime tuos desėtkus tukstančių mūsų tautiečių — kūdikius, vaikučius, jaunimą, subrendusius, senelius: mūsų

liaudies ir mūsų tautos dukteris ir sūnus, — žuvusius bolševikų kalėjimuose, priverčiamojo darbo stovykloje, sušaudytuosius ir tolimose trėmimo vietose be jokios pagalbos vargstančius ir bolševikinio barbarizmo kankinamus.

Prisiminkime ir tuos tukstančius mūsų tautiečių: — ukininkus, kurie su kūdikiais ir kit. šeimos nariais išmesti ir dar metami iš darbų ir kančiomis mūsų protėvių sukurtų ukų; darbininkus, išvežtus ir dar vežamus Vokietijos naikinamoj pramonėn ir iš ten siunčiamus į lagerius, priverčiamojo darbo stovyklas ir kalėjimus tam, kad žūtų; jaunimą ir karius, gaudomus ir siunčiamus į rytų frontą mirti už antrąjį tėviškės okupantą be naudos Lietuvai; nukankintus ir sušaudytuosius kalėjimuose; Retelno politiniai žudomą naikinamuose lageriuose inteligentiją.

Šį balsų sukaktuvinį mūsų Valstybei ir Tautai birželio mėnesį pagerbkime okupantų nukankintus ir dar kankinamus mūsų tautiečius, ugdykime savo tarpe aktyvų solidarumą, ruoškimės gyventi nepriklausomai, patys pasilikime ir kitiems padėkime pasilikti Tėviškės pastogėje.

Dvejios Skaudžiosios Metinės

Atskirai minėti bolševikų ir vokiečių okupacijos nėra prasmės, nes jos savo siekimais Lietuvai panašios, it dvynukės, ir neatskiriamos, it Siamos seserys. Gali būti tarp jų taktikos skirtumų, to nereikia neigti. Gali rusai vartoti labiau grubią, daugiau rytams būdingą politiką, vokiečiai gali savo darbą dirbti išmintingiau, inteligentiškiau, net toliau numatančiai. Tai priklauso nuo jų kultūrinio lygio. Bet tai nėra esminis dalykas, juo labiau, kad ir tie skirtumai nelabai jau žymūs, jau baigiami išlyginti. Bent kiek lengviau galėjom atsikvėpti po bolševikų maro, ėdusio mūsų tautą tukstančiais, bet... tik tol, kol rudieji nesuorganizavo savo aparato Lietuvoje. Ar dabar gali būti tikras ramus lietuvis inteligentas, kad jis šiandien nebus suimtas ir išvežtas? Ar gali būti tikras ūkininkas, kad jis nebus išmestas iš sodybos, nors ir prievoles bus atlikęs, jei tik jo ukis patiks kolonistui? O kas laukia tų, kurie prievolių nepajėgia atiduot? Koks likimas "savanoriškai" siunčiamų lietuvių į frontą, gaudomų kaimuose? Miestuose tos pačios naktinės žmonių medžioklės, tos pačios suimtųjų žudynės mirties konc. lageriuose, kaip ir enkavedistų laikais.

Abiem okupantam visos priemonės geros, jei tik jos veda prie tikslo. O jų tikslas yra Lietuvą ir visą Pabaltijį taip įliet į Rusiją arba Vokietiją, kad mes jau niekad nesudarytume jiems problemos ar nerimo šaltinio. Tiek rusai, tiek vokiečiai, atrodo, mano, kad to galima atsiekti tik tuo atveju, kai Lietuvoj gyvens arba vokiečiai arba rusai o ne lietuviai. Dėlto vokiečiai mus jau kolonizuoja, mėto iš ūkių, butų, dėlto mums negražina

(Nukelta į 10-tą puslapį)

Mes juos matom

RUSAI SIŪLO LENKAMS RYTPRUSIUS ...

Mūsų tikslas aprašyti ne karo veiksmus. Mus daug daugiau idomauja būsimos taikos klausimai.

Rusijos kariuomenė jau prie Rytprūsių sienos. Rusijos valdžia siūlo lenkams Rytprūsius. Tokį pasiūlymą daugelis skaito kaip «dovaną» už buvusias Lenkijos žemes, kurios guli į rytus nuo Curzono linijos.

AR LENKAI NEVENGS TOS «DOVANOS»?

Lenkija, gavusi Rytprūsius, įsigytų daug keblumų. Kodėl? Todėl, kad Rytprūsiose lenkų gyvena nedaug. Pagal 1925 metų gyventojų surašymą, Rytų Prūsijoje gyveno 2.229.000 žmonių, kurių milžišką dalį sudaro vokiečiai, neskaitant jau lietuviškai dar tebekalbantių, kurių priskaitoma arti 400.000 (apie tai rašoma ir Casimiro Verax parašytoje knygoje «Lituania Entre Fuego Cruzado» 125 pusl.). Ką lenkai darytų, gavę tokias stambias tautines «mažumas»?

Daleiskime, kad didžiumą vokiečių galima būtų iškelti iš Rytprūsių į Vokietiją. Bet ar pats iškėlimas būtų lengvas? Be to, kuo lenkai apgyvendintų ištuštintus miestus?

Paimkim tik Karaliaučių, tą vokiškai vadinamą Königsberg. Juk tai nemažas miestas. Jis turi apie pusketvirto šimto tūkiančių gyventojų. Juos iškrausčius, kur lenkai gautų žmonių tam miestui apgyvendinti? Lenkija yra gerokai tamsus žemės ūkio kraštas. Vienu užsimojimu apgyvendinti atsilikusiais kaimiečiais tą didelį miestą, reikėtų sugriauti to miesto pramonę, prekybą ir visą gyvenimą padaryti badmiriaujančiu.

PRUSAI IR LIETUVIAI SENOVĖJE

Prūsai (Preussen) yra stambiausioji Vokietijos provincija. Ji apima apie du penktadaliu Vokietijos teritorijos. Bet senosios Prūsų žemės plotas buvo daug mažesnis. Geografinis Prūsų vardas paeina iš vienos Pabalčio tautos šakos, gyvenusios tarp Vislos ir Pregelio upių.

Prūsai paeina iš vienos keturių Aisčių rasės šakų. Sakome «rasės», bet tiksliau būtų sakyti tautos. Juk šios gentys vartojo tą pačią lietuvių kalbą, tik skirtingais dialektais, kurių laipsniškas augimas tolinio vieną nuo kitos. Tų dialektų diferenciacijos išaugimas privedė Aisčius prie skirtingų kalbų sukūrimo, bet jis negalės išgyvendi kraujo giminingumą. Vi- si gerai turėtų žinoti, kad kitas tris Aisčių tautos dialektines šakas sudarė lietuviai, latviai ir jotvingiai. Jotvingiai gyveno į rytus nuo

senosios Prūsų žemės, taip vadinamoje Sudavijoje—dabartinėje Suvalkijoje.

Gudai (rusinai), lenkai ir teutonai bendromis jėgomis išnaikino Jotvingius 13-to. šimtmečio pradžioje. Tas šimtmetis buvo nelaimingas ir kitom dviem Aisčių gentim. 1201 metais jas užpuolė Teutonų ordinas, Kalavijinkai-Kardininkai. Jie įsiveržė į Šiaurinės Aisčių srities, latvių, žemes, jas užkariaudami. Šitaip buvo įsteigtas politinis vienetas vardu Livonija. Tas, aišku, negalėjo patikti lietuviams. Vos prabėgo 35 metai nuo Livonijos įsteigimo, lietuviai, Mindaugo vadovaujami sumušė (1236 m.) teonus ties Šauliais. Bet išlaisvinti latvius nepajė ir ši lietuvių tautos šaka liko vargti po svetimu jungu

Greičiausia, kad latvius išlaisvinti lietuviams sutrukdė pietuose atsiradęs antras teutonų ordinas. Tai Kryžiaus Riteriai arba Kryžuočiai. Jie buvo pakviesti niozūrų kunigaikščio Konrado malšinimui pagonų Prūsų. Lietuviams dabar teko stoti i kovą ir prieš Kryžuočius, kurie veržėsi pietuose per Pregelio upę Nemuno kryptim.

Karai tarp Kryžuočių ordino ir tų keturių lietuviško kraujo Aisčių genčių tęsėsi apie 52 metu. Kryžuočiams padėjo ir Romėnai. Jie visi dėjo pastangas pavergti lietuviškas gentis, kad atėmus iš jų tuos žemių plotus, kurie randasi tarp Pregelio ir Nemuno upių ir kurių savininkai gynėsi kaip įmanydami.

Pagaliau, teutonai užkariavo ir tų lietuviškų genčių žemes. Daugelis lietuvių buvo išžudyti, kiti paversti teutonų vergais. O pats žemės plotas, kuriame buvo pavergtų ir išžudytų lietuviškų genčių tėvynė, buvo pavadintas «Preussen».

Iš visų keturių Aisčių šakų, lietuviai pasirodė atspariausiais. Nors jie ir nepajėgė apginti šias tris savo dialektines šakas, bet užtat lietuviai pajėgė išlikti laisvais ir paimti savo valdžion Didžiąją Lietuvą.

Lietuviai ir kitu požiūriu pasirodė stipresniais negu senieji prūsai. Dar apie 18 šimtmečio vidurį šalia kiekvienų 3 vokiškų šeimų buvo 8 lietuviškos šeimos. Iš to matome, kad lietuvis ilgai išsilaikė lietuviu savo etnografinėje teritorijoje.

Tos žemės nuo Pregelio iki Nemuno upių kartu su Suvalkų sritim įgijo vardą Mažoji Lietuva. Ją sudaro Sambija, Nadrovija, Skalovija ir Sudavija. Todėl būtų labai neteisinga, jeigu Mažoji Lietuva tektų po karo Lenkijai. Juk tai istorinės lietuvių žemės, o ne lenkų

TAVO GYENIMAS PRASIDEDA RYTOJ...

(Atkelta iš 9 puslapio)

bėsime apie ypatingą Jungt. Am. Valst. ekonominę ir karinę potenciją, kuriai jau nėra lygios pasaulyje. Nagrinėsime išeidami iš istorinio, geografinio, militarinio ir politinio taškaregio.

Dr. JUAN JOSE AMEZAGA

demokratiškais rinkimais išrinktas dabartinis Urugvajaus Respublikos Prezidentas, kuriam lietuvių tauta yra labai dėkinga už nepripažinimą Lietuvos okupantams, okupavusiems sovietų-nacių paktą pasekmėje; buvo teisingas Lietuviai ir po to, kuomet sovietiškąją okupaciją naciai buvo pakeitę savąja, nors ir "de jure" jau buvo pripažintas sovietams Lietuvos okupavimas visų didžiųjų naci-fašistinių valstybių, kaip Vokietijos, Italijos ir Japonijos.

Dr. ALBERTO GUANI

Urugvajaus Respublikos Vice-Prezidentas, taipgi balsavimų keliu išrinktas, žinomas ir už Urugvajaus teritorijos kaipo vienas gabiausiųjų užsienių politikoje ekspertų, giliai manančių, kad Lietuva tikrai atgaus visišką savo Nepriklausomybę, kamui pasibaigus, kas parodo buvimą jo asmenybėje didelių simpatijų ir didelės toleracijos Lietuvai, kurią, parsibloškę tebedindo didžiausieji demokratijos priešai-diktatūros tiek daug nelaimių padariusios ir dar tebedarančios visai žmonijai.

Gral. Arq. Alfredo BALDOMIR

buvęs rinktas Urugvajaus Respublikos Prezidentas, dabartinis Respublikos Banko vyriausiasis valdytojas, kurio prezidentavimo metu buvo suteiktos Urugvajaus Lietuvių Kultūros Draugijai Juridinio Asmens teisės, tuomi pripažįstant šią draugiją teisėta ir oficiale Urugvajaus lietuvių organizacija, veikiančia lealiai Urugvajaus Valstybės įstatymais vadovaujantis. Dar ir už tą mes lietuviai pasiryžę atsilyginti ištikimybę abiem tautoms—urugvajiečių ir lietuvių—nuoširdžiai jas gindami.

LIETUVIS URUGAVJUJE

DIDINGAI PANIEKINTA LIETUVA...

Urugvajaus lietuviai ilgai prisimins tą konferenciją už Lietuvos "išlaisvinimą", įvykusią spalio 14 d. š.m. "Ateneo de Montevideo" salione, į kurią buvo kviestos ir žymios asmenybės.

Kas tik buvo nuvykęs į tą konferenciją, tas negalėjo atsistebėti: konferencijoje plėvesavo daugybė vėliavų, tik lietuvių vėliavos nesimantė. Daug kas savęs klausė: nejaugi Lietuvos trispalvė yra daugiau "kapitalistinė" už kitų tautų? Nejaugi Lietuvos vėliava būtų numetę naciai į sąšlavyną? Jei taip, tai kodėl "demokratiai" nesiteikė pakelti ją iš sąšlavino?

Taip, tos konferencijos rengėjai nesiteikė pakelti iš "basūros" Lietuvos vėliavą... jiems buvo sarmata. Mat, Lietuvos vėliava numetė į sąšlavyną ne naciai, bet bolševikai—tos konferencijos rengėjų idėjiniai draugai. Kuomet naciai išibrovė į Lietuvą, Lietuva jau buvo "susovietinta" pagal Pe-ro Didžiojo planą panaikinant Lietuvos Nepriklausomybę. Bet tik "ašis" tą panaikinimą yra pripažinusi "teisin-

gu aktu".

Neteisybė kiekviename žingsnyje draugavo su tos konferencijos rengėjais. Nenorom prisimena konferencijos vedėjo žodžiai, pasakyti publikai ispaniškai, būk Urugvajaus lietuviai gintų nuo užpuolikų šios šalies laisvę ir nepriklausomybę, jei kas mėgintų ją užpulti. Gintų, bet ne visi... Negintų tie lietuviai šios šalies laisvės ir nepriklausomybės, kurie negina Lietuvos. Kas gi gali patikėti, kad jie gelbėtų svetimą motiną, savąją nuo tilto į vandenį nustūmę?...

Konferencijos rengėjai jautė "didingą" darbą darą, jei vieni patys neišdrįso ruošti, o ruošė kartų su armenais, bielosurais, ukrainiečiais, rusais... trūko tik čigonų. Matyt, sumanytoiais tos "lietuviškos" konferencijos buvo ne lietuviai ir todėl nesitikėjo masinio lietuvių atsilankymo.

Apart komunistinių organizacijų atstovų, į konferenciją buvo atvykęs tik vienas Urugvajaus gyvulininkystės ministeris. Visi kiti kviestieji Urugvajaus vyriausybės nariai ir įgalioti svetimų valstybių pasiuntiniai neatvyko, jie pasitenkino tik sveikinimais... visi buvę užimti ir negalėję atvykti. Jie numanė, kad konferencija ruošiamą tikslu paruošti viešąją Urug-

(Nukelta į viršelį)

GROŽINĖ LITERATŪRA
DAINA · MUZIKA · TEATRAS
SKULPTŪRA · PAIŠYBA ir kt.

Rašo:
VYTAUTAS DIRVELIS

Muzikos keliais

Vytautas Dirvelis taipgi yra jaunuolis. Šis jo straipsnelis yra pirmas jo gyvenime, kuris jam bus visuomet atmintinas. Kada nors, rašydamas savo atsiminimus iš kultūrinio lietuvių veikimo, Vytautas visuomet prisimins: norėdamas savo tautai gero padaryti, dar visai jaunas būdamas stojau į senesniųjų lietuvių visuomenės veikėjų eiles, organizavau lietuvių jaunimą, mokiau jį lietuviškai dainuoti, pats lavindamasis ir kitus mokindamas. Šalia veikimo dainos ir muzikos meno srityse, bendradarbiau dar ir Lietuvos Nepriklausomybę ir laisvę ginančioje lietuvių spaudoje. Pirmas mano straipsnis buvo atspaudintas žurnale "LAISVOJI LIETUVA".

Galėtume gerb. skaitytojus supažindinti su Vytautu Dirveliu plačiau, bet kadangi jis yra pasirašęs slapyvardžiu, tai ši kartą nėra kaip, nors Vytautas yra jau gerokai pasidarbavęs mūsų tautos kultūros labui. Jis pasižymi nuoširdumu ir darbštumu. Jo siela yra kūrianti, bet ne griauanči. Jis yra šalininkas Urugvajaus lietuvių, stovinčių už Lietuvos Nepriklausomybę, susivienijimo.

"L.L." Redakcija.

Įtina mums į galvą štai koks klausimas: kas yra muzika? Iš kur ji atsiranda? Kam ji tinka? Kokią naudą ji mums atneša?

Muzika yra tarptautinė ir pati įdomiausioji žmogaus kalba. Ja mes galime išreikšti mūsų sielos jausmus: svajones, meilę, visokius

širdies malonumus ir nemalonumus, net tokius, kuriems žodžių nebeužtenka.

Kaip kiekvienas žemynas, kiekviena tauta, kiekvienas kaimas bei miestas, kiekviena šeima bei kiekvienas asmuo turi savo gyvenimo istoriją, taip ir muzika turi savo. Muzika ypatingu būdu parodo senovės laikus ir gyvenimą. Suderinta muzika su poetų žodžiais papasakoja apie žmonių praeitį ir dabartį.

Visi būsime pastebėję, kad vienos tautos turi daugiau linksnų muzikos melodijų, o kitos daugiau liūdny. Tai priklauso nuo tautos gyvenimo.

Tauta, kurios muzikoje randasi daugiau liūdny melodijų, negu linksnų, tai jau aišku, kad ir tos tautos praeitis turi daugiau liūdny laikotarpių, negu linksnų.

Paimkime mūsų mylimą Lietuvą. Ji buvo visaip skriaudžiama ir naikinama jos kaimynų, kurie stengėsi ir dar tebesistengia ją pavergti, išnaikyti, prieš kuriuos lietuviai priversti kovoti beveik be perstojo. Tai savaimė aišku, kad lietuviai turi nors ir didvyrišką, bet ne labai linksną praeitį, ir dabartį.

Lietuva buvo svetimo jungo pavergta. Buvo uždraustas lietuviškas raštas, bet Lietuvoje netrūko lietuviškos sąmonės žadintojų, kurie nedaleido lietuviškai žarijai užgesti.

Aušrininkai, knygnešiai ir visi lietuvių spaudos, meno ir visuomenės veikėjai buvo tais karjais, kurie neatlaidžiai siekė nepriklausomybės ir laisvės savo mylimai tautai. Jie buvo tais karžygiais, pasiryžusiais laimėti kovą arba loje žūti.

Kad geriau šį viską suprasti, paimkime tą lietuvišką bakūžę samanotą. Tėvas ir jo sūnai randasi Lietuvos Laisvės Kovotojų eilėse. Jie persekiojami, kalinami, žudomi. Namuose palikusios motinos, žmonos seserys ir dūkros naktimis prie balanos šviesos nykioje aplinkumoje komentuoja apverktiną gyvenimą. Ši tikrovės pasaka sugraudina šeimynėlę, tad pradeda liūliuoti dainelę gaudžiomis gaidomis ir žodžiais apie šią siejartą kupiną istoriją. Šitai yra užgimusios visos lietuvių dainos, kurios daugiau panašios į raudą, negu į dainą. Tokiomis dainomis lietuvių dainos menas labai gausus.

Nesunku atspėti, kad ir paskutinės rusų ir vokiečių okupacijos Lietuvoje, įneš daug liūdny motyvų ir melodijų į mūsų tautos dainas, literatūras ir į visą meną bendrai. Lietuvių trėmimai, persekiojimai, žudymai, prievartavimai, žmonių medžioklės ir slapstymasis miškuose ir šlaituose, partizanų kovos, plešikavimai okupantų ir siaučias baimės siaubas paliks lietuvių tautos dvasiniame gyvenime didelių, nelšdildomų, pėdsakų.

Sekančiose Laisvosios Lietuvos laidose aprašysiu muzikos žmonių biografijas. Pasistengsiu, kad šis Meno Skyrius visuomet būtų įdomus ir naudingas skaitančiajai visuomenei.

Pabuski, JAUNIME!

PRANAS TAMOSIUNAS, parašęs šį straipsnelį specialiai žurnalui LAISVOJI LIETUVA.

Šis jaunuolis jau greit bus abituriantu: šiais metais baigs gimnaziją—liceo. Toliau, pasiryžęs studijuoti mediciną. Jis yra drausmingas Urugvajaus Lietuvių Kultūros D. jos. narys ir gabus scenos vaidila. Matosi, kad jis taip pat bus ir dinamiškas LAISVOSIOS LIETUVOS bendradarbis. Puikiai kalba lietuviškai. Šis jo rašinys, kupinas meilės ir ištikimybės Lietuvai, yra pirmas jo gyvenime. Jo reikšmė labai didelė. Tuo straipsneliu mūsų gerb. asmeniškai nepelningą, bet visuomeniškai labai atsakomą ir garbingą žurnalistinę Golgotą... Tuo keliu einant teks, neišvengiamai, į metamus akmenis dažnai atsakyti gėlėmis... Teks kovoti, bet be kardo... Teks turėti daug priešininkų, bet taip pat ir draugų... Teks atidžiai išklaudyti kitų patarimus, bet pasitikėti tik savo sielos ir proto patarimais... Teks daug dirbti, bet niekad nepavargti... Teks turėti gerą atmintį ir prisiminti apie viską, bet teks pamiršti save... Teks kentėti, bet taip pat teks ir džiaugtis, sunkias kovas laimėjus.

Šitais keliais Pranas Tamosiūnas ateina į Jūsų namus, gerb. skaitytojai. "L.L." Red.

KĄ TURIME DARYTI?

Turime eiti su Lietuvos okupantų šalininkais, kad jiems patikus? Turime juos adoruoti?

Ne! Tūkstantį kartų ne! Turime pažinti ŠVIESĄ IR TIESĄ. Lai būna mūsų ugningi žodžiai tąja ranka, kuri Motiną Lietuvą paguodžia. Gimdama "LAISVOJI LIETUVA" pabudavojo mums tąją tribuną, iš kurios lai skamba skaisčius lietuviškos sielos aidas, kviečias mus pabusti, susivienyti ir aktingai veikti. Veikti šalia kasdieninių darbų neišmatuotų. Šalia įvairiausių patyrimų ir mokslų kasdieninių. Šalia mažonių ir nemalonių laikotarpių.

—Pažvelk į mane viena valandėlė! — tik tiek Lietuva teprašo tavęs, lietuvių jaunime. Žodžiai, kuriuos čia rašau, tai tie patys, kurie trykšta iš mano širdies. Tokie patys žodžiai, tikiu, turėtų trykšti iš visų lietuvių jaunuolių.

Esu dar jaunas. Sunkesnių gyvenimo vargų ir kovų, galiu sakyti, dar nemačiau. Bet noriu išreikšti ką jaučiu, girdžiu ir ką esu įgijęs savo mylimų tėvelių ir mokytojų globoje.

Suaugę žmonės tą patį, geriau už mane ir jaunimą, supranta. Juos yra pamokiusi gyvenimo mokykla. Jie sako, (ir aš tikiu, kad jie teisybę sako) jog gyvename tokiuose laikuose, kuomet Lietuvos labas laukia lietuvių susivienijimo. Visų pirma turime susivienyti mes, jaunime. Juk jaunimas yra tautos ateitis. Tą sako visi patyrę žmonės.

Kiekvienas lietuvis, ypatin-gai jaunuolis, privalėtų pats savęs paklausti: kam aš gyvenu? Valgyti? Praleisti tuščiai laiką? Žiūrėti kaip žvirblis lesa?...

Manau, kiekvienas nori būti naudingas. Bet kam? Savo šeimai? Savo asmeniškam gyvenimui? Savo pilvui?

Nėra to jaunuolio išauklėto patriotiškai ir humanistiškai šeimai, kuris nežinotų, kad visų pirma stovi savoji tauta — Lietuva, Tėvynė Mūsų — trys žodžiai mūsų žadintojo Dr. Vinco Kudirkos. Tai brangiausias lietuvių gintaras, kuris apgaubia mūsų širdis. Jo spinduliavimas yra mūsų rankose...

Lai toji šviesa neužgesa. Lai rodo mums kelią. Lai duoda garbę mūsų vardui!

Kad tai būtų, privalome, jaunime, ją saugoti. Privalome padidinti jos blizgėjimą ir nedaleisti, kad nešvarios imperalistų rankos ją suniekintų, užgesintų...

Kaip tauta ir valstybė Lietuva mums yra davusi viską, ką galėjo. Mes gi turime duoti jai tą, ką galime. Nors esame toli nuo savo bočių ir tėvų paliktų lūšnelių, vistiek turime įvairiausių progų iškelti joms vardą.

Tuomet atliksime daug praktinių darbų sau ir savo tautai, kuomet visi laisva valia susivienysime, sujungsime visas jaunąsias jėgas, nuomonės į vieną organizaciją ir vienam tikslui — ginti Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, garsinti jos vardą, kelti jos kultūrą, pasiaukoti dėl jos.

Jeigu iki šiol dar nėsame pasiekę šios koordinacijos, dar ne pervėlu. Dar galime ir privalome susivienyti ir būti galingais visais požiūriais. Visų jaunuolių jėgos yra vienodai vertingos, vienodai reikalingos. Jeigu skruzdė viena nepajėgia parsivilkti pupą, tai šimtas jų, tikriausia tą atliks...

JAUNIME! Nepamiršk, kad tavo rankose yra visos galiybės prasiveržimui į malonesnę ateitį, papuošimui savo asmenybės... būti Vytauto Didžiojo, Basanavičiaus, Kudirkos, tavo tėvų ir savo šalies nuoširdžiais mylėtojais.

Parodykim pasauliui, kad toji šalis turi sūnų ir dūkrų veiklių ir sumanių, dirbančių savo tėvynės ir žmonijos labui. Nežiūrėkim, kad sunku ar ne, kad turime laiko ar ne. (Nukelta į 8-tą. puslapį)

Ak, Lietuva!

Kaip diena virsta vakaru,
Ir vėl naktis — tamsu —
Svajonėmis, ilgėsiu, sapnais
Į Lietuvą skrendu.

Ir skruostus vilgo ašaros,
Kaip mintimis grįžtu —
Į Lietuvos užburtus ežerus,
Kur maudėmės abu...

Mylėjau ją — mylėsiu vis,
Gyvensiu vien dėl jos;
Praleisiu nemigo naktis
Skausmingos kovos.

Jos rankose mano namai —
Palocius taip žavus.
Jos laisvė buvo viskas man —
Ir žemė, ir dangus.

Ak, Lietuva! Kaip skauti buvai!
Kaip saulė šildei mus!
Kodėl dabar mums sutamai?
Kodėl visokių okupantų neatsikratai?

Kaip diena virsta, vakaru,
Ir vėl naktis — nyku —
Mintytį bučiuoju Tavo Laisvę,
Rankas į ją tiesiu.

Atkelta nuo 7-to puslapio.

turime. Pasitikėkime savo jėgomis. Išgyvendinkime nesamoningumą, nekultūringumą ir visokias nepageidautinas ir pažeminančias įtakas. Pasiremkiame teisingumu, kultūra, didinga savo tautos isiorine praeitimi, savo vyresniais visuomenės ir kultūros darbuotojais, kurie su entuziazmu mums talkininkauja ir talkininkaus.

Ei, lietuviškas jaunime išievinijoj! Supinki bukieta žydinčių gėlių... Susivienykime ir dirbkime visi kartu Stokime į pirmąsias Lietuvos laisvės kovotojų eiles. Būkime šviesos ir tiesos skelbėjų evangarde.

Pabuski, jaunime! To tavęs prašo mūsų Tėvynė, mūsų Motina.

Pranas Tamošiūnas.

Rašo: Alyna Užemeckaitė.

Kodėl aš myliu muziką.

Dauguma žmonių myli muziką už tai, kad ji yra įdomi ir maloni.

Kompozitoriai yra kaip dailininkai, bet užuot išreiškę savo mintis spalvomis ant popieriaus, jie savo mintis išreiškia muzikoj.

Aš myliu muziką, nes ji man atidaro duris

Puslapis 8

Rašo MŪSU DEDĖ

Pergalė

Padangės nublaivo. Debesys nutola...
Mūs broliai lietuviai į Draugijas stoja.

Kas čia atsitiko? Kodėl taip nustebo?
Mūs Sena Tėvynė jau kelias iš grabo...

Ten aukštai ant kalno, Vytis plevesuoja.
Dar aukščiau ant pilies, trispalvė mosuoja...

Ar tai stebūklas? Kas gi tai svajoj...
Pažiūrėk tuo keliu, savanoriai joja!

Žirgai jų sušilę. Storai apdulkęje...
Bet veidai jų linksmūs, priešą nugalėję.

Pažiūrėk į Nėrį... Į sraunią Vilniją...
Pasiklauskie paukščių, kaip mūs sesės jaučias

Kas tai atsitiko? Kas tai pasidarė?
Kas gi okupantus iš Lietuvos išvarė...

Ar jie susiprato, kad skriaudas mum darė?
Ar kad demokratai taip skaudžiai juos barė?

Visos diktatūros lietuviams vienodos,
Ar tai būtų juodos, ar tai vien raudonos...

Lietuviai tą žino jau iš patyrimo —
Brangią jų Tėvynę trečią kartą mina.

Bet štai mūsų broliai, žirgus pabalnojo,
O senos močiutės taip gaudžiai raudojo...

—Neverk, motinėle, aš laimingai grįšiu,
Mes esam narsuoliai — priešus išvaikysim!

į naują pasaulį.

Kai aš skambinu, aš girdžiu muziką ir išsi-
vaizdiniu, kad aš gyvenu kompozitoriaus pa-
dėtyje.

Kiekvienas muzikos gabalas buvo inspiruo-
tas kokių nors įvykių. Paimkime kompozito-
rių Chopin. Jis dažnai išimylėdavo į moteris,
kurios jam simpatizavo. Jis joms parašy-
davo trumpas romantiškas kompozicijas.

Vieną kartą Chopin ir viena moteris ste-
bėjo, kaip šuniukas bėgiojo paskui savo uodegą.
Ji sakė jam, kad jis turi parašyti valsą apie
jos šuniuką, ir jis parašė valsą D_b (D Be-
molis).

Vieną kartą Chopin išimylėjo į vieną stu-
dentę, kuri mokėsi dainuoti vienoj konserva-
torijoje, bet ji apsidėdė su kitu ir Chopin ta-
da buvo nuliūdęs ir parašė piano koncertą į
F minor, kuris išreiškė jo liūdesį.

Todėl mes turime visokios muzikos, kurią
kompozitoriai parašė, išreikšdami savo jaus-
mus.

Alyna Užemeckaitė.

LAISVOJI LIETUVA

Tavo Gyvenimas Prasideda Rytoj...

RUSIJOS ATSTATYMAS

Nereikia ir sakyti, kad karas Rusiją labai suvargins. Ten, kur buvo įsibrovę vokiečiai tapo viskas sugriauta arba sugedinta. Rusijos Ukraina buvo, galima sakyti, svarbiausias pramonės centras. Kad jis galėtų parūpinti gyventojams prekių ir darbininkams darbo, reikalinga jį atstatyti. Bet kaip greit?

Jeigu spręsti iš tos propagandos, kuri "viską greitai padaro", tai einasi viskas kuo puikliausiai, — tik džiaukis ir girk kasdien. Yra, mat, ir tokių "realistų", kurie jau per daug įprato kalbėti apie "stebuklus". Vos rusai atsiėmė Stalingradą, kaip bematant tie pagirčiai ėmė ir atstatė sugriautą Stalingradą... Jiems užteko vien to, kad Rusijos inžinieriai pradėjo ruošti miestui atstatyti planus. Bet ar tai jau pats miesto atstatymas? Ne! Planai yra vienas dalykas, o jų įvykdymas kitas.

Katučių plojimais Rusijos pramonės neatstatysi. To ir patį Rusijos spauda nesitiki padarysianti. Priešingai, iš rusų spaudos pranešimų susidaro vaizdas ne per daug optimistiškas.

Stabtelkime tik vien prie Ukrainos pramonės. Vienas svarbiausių uždavinių tai atstatyti anglies pramonę. Sunku ar nesunku tą padaryti? Pasiklausykime ką sako žymus rusų technikas, G. A. Lomov, dienraščio «Pravdos» laidoje iš XI-17 dienos:

«Per dvejus okupacijos metus į Donbaso anglies kasyklas pribėgo 300 milijonų kubinių metrų vandens — ištisas ežeras 30 kilometrų ilgio, 5 kilometrų pločio ir 3 m. gylio»

Imtum tuojaus ir kastum anglis, kad panegyrikus patenkinti, bet kaip palysti po vandeniu? Gal narlaivių? Bet kas narlaiviais anglis kasa?... Kad kasyklose būtų galima pradėti kasti anglis, pirmiausia reikia šitas vanduo nusausti.

Rašo

Anastazas Daugerutis

Panaši padėtis, kaip Donbasse, buvo po pereito karo Prancūzijoje. Kaizerio armija buvo užtvindžiusi vandeniu šiaurinės Prancūzijos anglies kasyklas. Pagrindiniame anglies rajone, Pas-de-Calais departamente, teko išsiurbti 100 milijonų kubinių metrų vandens iš 300 metrų vidutiniško gylio Kiek tas užėmė laiko? Nagi, tris metus, dirbant dieną ir naktį, šiokiomis ir šventomis dienomis. O kiek laiko dar buvo užėmę prirengiamieji darbai?

Taigi, kiek laiko užims rusams, kol jie išims didesnę vandens kiekį iš Donbaso kasyklų? Kol karas nepasibaigęs greičiausia nebus ir pradėta.

Tai tikrai vienas tų sunkumų, su kuriais susiduria Rusija atsiimtose srityse. Ekonominis gi viso krašto atstatymas bus sunkesnis darbas, negu pats karas.

Karui Rusija rengėsi per 25 metus. Jos vadinamas «komunizmas» bei «socializmas» tikrybėje buvo niekas kita, kaip krašto militarizavimas. Kariuomenę išaugino milžinišką, bet neturėjo galingos Pramonės pagaminti užtektinai modernių tai kariuomenei ginklų. Tų trūkumų pasėkoje vokiečiai ir buvo nuėję taip toli. Jei ne Am. Jungt. Valst. tai Rusija būtų kapitulavusi, o taip pat ir Anglija būtų buvusi sumušta. Be milžiniškosios Amerikos pramonės įkinymo masiniam moderniškiausių karo ginklų gaminiui, nesisekė nei anglams Afrikoje, nei rusams Europoje.

Kaip matome, tik Amerikai prisidėjus pradėjo sektis kariauti prieš vokiečius. Bet ar Amerika taipgi galės išspręsti ir taikaus gyvenimo problemą, kurias dar labiau sukomplicavo Munchen'as, paskui sovietų-nacių paktas ir pats šis karas?

Rusija paliko taikaus gyvenimo problemas išspręsti visuomet teroru. Bolševikai atėmė žmonėms laisvę ir nesugebėjo parūpinti užtektinai duonos po 1914-18 metų karo. Du kartu rusus buvo ištikusį pasibaisėtina bado katastrofa. Ar gi nesimato rimtų reiškinių pranašaujančių Rusijai tą patį ir po dabartinio karo?

Tam išbodėjusiam, nudrįsusiam ir skurde paskendusiam milžiniškam kraštui, kurio tūrščiausiai apgyventas sritis sunaikino karo audra, reikės būtinai ieškoti pagalbos vėl pas tą pačių turtingą Ameriką. Todėl yra labai kenksminga Rusijos žmonėms dabartinė Stalino užsienių politika. Rooseveltas kalba apie visų buvusių nepriklausomų valstybių išlaisvinimą, o Stalinas kalba apie jų prijungimą prie Rusijos, reiškia, apie Hitlerio pakeitimą Stalinu. Užuo galvojęs apie Rusijos ūkio atgaivinimą, apie sugriauto krašto greitą atstatymą, apie savo krašto piliečių apgynimą nuo bado, Stalinas vis tebekalba apie pagrobimą vis daugiau teritorijų, prisidengdamas "sovietinių respublikų" kauke. Užuo stengęsis glaudžiai bendradarbiauti su Amerika ir kitomis demokratinėmis valstybėmis, Stalinas su jomis dažnai elgiasi kaip pats tvirčiausias, kaip pats teisingiausias, kaip pats didžiausias demokratas. Nereikia ir sakyti, kad šitoki Rusijos diktatoriaus propagandos taktika turi labai daug panašumo su Hitlerio taktika. Ir Hitleris kalbėjo apie Europos "išlaisvinimą" ir jis būtų laimėjęs karą, jei jam būtų padėjusi Amerika savo tankais, bombonešiais ir visu tuo, kuo yra padėjusi ir dar vis debepadeda Rusijai.

Rusijos gyvenimas prasideda Rytoj. Tik rytojus Rusijai viską pasakys.

Sekančiose laidose pakal-
(Nukeltą i 4-ą. puslapį)

Kaip gyvena ir veikia mūsų broliai Amerikos šiaurėje

Amerikos Lietuvių Taryba įkūrė New Yorke Lithuanian American Information Center arba, sutrumpintai, LAIC. Savo laiku spaudoje buvo pranešimai apie šios labai svarbios įstaigos didelius uždavinius.

Pradžioje savo veikimo LAIC

turėjo pašvęsti daug laiko pri-
sirengimui ir susitvarkymui.
Juo geriau Informacijos Cen-
tras pasiruoš technškai, juo
sėkmingiau jisai galės atlikti
savo didelį darbą.

Visuomenės informavimui
LAIC siuntinėja «žinių san-

traukas». Pirmiausia jisai, ži-
noma, galėjo pasiekti lietuviš-
ką publiką per mūsų spaudą.
Paskutiniu laiku pradėjo infor-
muoti ir anglišką amerikiečių
spaudą, kas labai sveikintina.

Laukdama informacijų iš
LAIC, «LL» linki pasisekimo.

Lietuvos Pandangės Naujienos

(Atkelta iš 3 čio. puslapio)

bolševikų išplėsto mūsų turto ir laiko jį sa-
vo nuosavybe. Bolševikai savo nacionaliza-
cijos įstatymais pasitaravo rudiesiems, nors
jei jos ir nebūtų buvę, tai vokiečiai vis tiek
būtų atėminėję mūsų turtus, kaip atiminėja
dabar net bolševikų nacionalizacijos nepalie-
tus namelius baldus ir kitą. Nepaslaptis, kad
ir bolševikai rengėsi mūsų kraštą kolonizuoti,
o mus ruošėsi išgabenti į rytus.

Bolševikų okupacinis terorizmas kai kurių lie-
tuvų paveikė protus ir galvosenas, išmūšė
realią politinę mintį. Šiems žmonėms nacių
bolševikų karas buvo viskas, kai tuo tarpu
mūsų tautai šis karas tebuvo ir tegalėjo būti
tik pirmos bolševikų okupacijos pakeitimu
antrąja — ir mūsų laimei paskutine — vokie-
čių nacine okupacija. Šie žmonės pasistengė
paskleisti krašte klaidingą pažiūrą į vokiečius,
kad juos pasitikus su gėlėmis, galima tautai
laimėti laisvę. Tai buvo klaidinga galvosena.
Vokiečius reikia pasitikti laždomis.

Lietuviai mobilizuojami pagal Kubiliūno
patikėtinių konferencijos nutarimus; suiminė-
jamos ir kalinamos nesiregistravusių karinių-
kų šeimos ir naujokų tėvai Kubiliūno isaky-
mu. Visur vokiečiai stengias sudaryt įspudį,
kad tai pačių lietuvių darbas ir reikalas.

Mes žinom, kad pasaulis gerai supranta
vokiečių klaidą. Lietuvoj ir dėl to nekaltina
mūsų tautos ne už jos darbus, kaip lygtai
gerai supranta, kad lietuviams nei vieno mūsų
priešo laimėjimas, nei kito pralaimėjimas dar
neišsprendžia Lietuvos laisvės ir nepriklauso-
mybės problemos. Lietuva niekad nesiejo
savo likimo su vieno ar kito okupanto laimė-
jimu, nesieja jo ir dabar, nesies jo ir ateity,

nes ji pasiryžusi reikalingu momentu drauge
su visa pavergta Europa atkurti laisvą ir ne-
priklausomą gyvenimą, kad galėtų dirbt savo
tautos ir visos žmonijos taikos ir kurybos
darbą.

Naujoji Europa.

Vokiečiai laimėję karą su lenkais, susitarė
su bolševikais dėl Lenkijos pasidalinimo ir
Suvalkų trikampį prisijungė prie Prusijos.
Šitame nelaimingame Suvalkijos trikampy
gyveno geros skaičius mūsų tautiečių.
Naciai iškraustė jaunesniąją vietos gyventojų
kartą į Vokietiją, atėmė ukius iš ukininkų,
miestų įmonės bei namus iš jų savininkų
ir visa tai perdavė atkraustytiems (daugiaus-
ia iš Prusijos) vokiečiams. Didesniųjų ukių
savininkus paliko jų ukiuose kumečiais Vir-
šaičiai, seniunai ir visa vietos administracija
sudaryta iš atvykusių vokiečių kolonistų, kur-
ie su vietos gyventojais elgiasi, kaip senais
laikais su vergiais kad elgdavosi. Yra tik vo-
kiškos mokyklos, į kurias kitų tautybių vai-
kai ir jaunimas neįleidžiami. Vietos gyvento-
jams nevokiečiams nėra socialinės globos, jie
neturi jokių teisių. Jeigu tokiam, nuo amžju-
ten gyvenusiam prireikia kokio nors reikalo
pės senumą, valsčiuje ar net istaigoje, tai
pirmiausia tik įėjusiam į kambari vienas iš
vokiečių muša per veidą ir tik tada klausia
kokį reikimą atėjusis turįs. Muša ir ukiuose
bei įmonėse, taip kad nėra nei vieno lietuvi-
o ar kito kurio vietos gyventojų, kuris nebutų
gavęs muštį. Panašios gyvenimo sąlygos yra
ir Druskininkų apylinkėse.

AMERIKOS LIETUVIŲ INFORMACIJOS CENTRAS

Liepos 12 d. Am. Liet. Informacijos Centras sukvietė į American Common salę New York ir apylinkių lietuvių visuomenės veikėjus ir latvių bei estų organizacijų atstovus. Susirinko apie 100 žmonių. Jų tarpe buvo Lieluvos gen. konsulas J. Budrys, buvęs Estijos užsienio reikalų ministeris K. Pusta su žmona, buvęs Estijos pasiuntinys J. Mackus, Baltic American Society pirmininkas R. Hermanson, Estų konsulato sekretorius E. Jackson ir keletas kitų latvių ir Estų veikėjų. Apsilankė kunigai N. Pakalnis, J. Balkūnas, K. Paulonis, Kelmelis ir Malakauskas. Lietuvių veikėjų tarpe matėsi Dr. A. Šliupaitė, Valaičiai, A. Trečiokas su žmona, Lapės iš Babylon, ir visi vietinių lietuvių laikraščių redaktoriai su žmonomis.

Susirinkimo tikslas buvo supažindinti visuomenės veikėjus su Amerikos Lietuvių Informacijos Centro pradėtu darbu ir jo tikslais. Pirmininkavo p. J. Laučka, Am. Liet. Tarybos narys. Trumpus pranešimus padarė Prof. K. Pakštas, Pulk. K. Grinius ir adv. Jurgėla. Prof. Pakštas kalbėjo apie kultūr-ekonominius argumentus Lietuvos nepriklausomybei ginti ir savo paskaitą iliustravo daugeliu žemėlapių ir vaizdžių diagramų. Pulk. Grinius trumpai kalbėjo apie senų ir naujų laikų strategiją primindamas ir šių dienų frontą Lietuvoje. Adv. Jurgėla padarė pranešimą apie atliktus, pradėtus ir numatytus LAIC darbus. Visuomenės susidomėjimas buvo didelis.

Po pranešimų sveikinimo kalbą pasakė gen. konsulas Budrys. Svečių knygon pasirašiusieji suaukojo Biūrai 135 dolerius už kuriuos Centro vedėjai taria jiems dideli ačiū.

Toje pat salėje buvo suruošta ir žymaus mūsų dailininko M. Dobužinskio paroda: jo aštuoni paveiksai vaizdavo Lietuvos kampelius. Susirinkimas baigėsi kukliomis vaišėmis ir maloniais pasikalbėjimais, draugiškais diskusijomis apie Lietuvos reikalus.

Susirinkimą atidarant buvo sugiedota Amerikos ir Lietuvos himnai, vadovaujant B. Darlys ir M. Kižytei ir pianu skambinant Visminui

Parengimo metu svečiai galėjo įsigyti tik ką Lithuanian Bulletin išleista anglų kalba knygelę apie Bažnyčios padėtį Lietuvoje per bolševikų okupaciją.

JUNGTINĖ DELEGACIJA WASHINGTONĖ

Amerikos Lietuvių Informacijos Centras (anglų kalboj sutrumpintai vadinasi LAIC) praneša, kad liepos 21 d. Washingtonė lankėsi jungtinė lietuvių, latvių ir estų kilmės amerikiečių centrinių organizacijų delegacija. Delegaciją sudarė atstovai nuo Amerikos Lietuvių Tarybos, Suvienyto Latvių Amerikiečių Komiteto ir Centrinio Estų Amerikiečių Organizacijų K-to.

Delegacijoje dalyvavo adv. Nadas Rastenis (Delegacijos pirmininkas, Marylando Atstovų

Rūmų narys), Am. Liet. Tarybos Egzekutyvo nariai I. r. Pius GRIGAITIS ir Mikas Vaidila, LAIC direktorius adv. Kastas Jurgėla (delegacijos sekretorius), kun. Conrad Klemmer (estų atstovas) ir Richard Hermanson (Baltic American Society pirmininkas – latvių atstovas).

Delegacija lankėsi Prezidentūroje ir Valstybės Departamente, kur turėjo išsamų pasikalbėjimą, kurio metu buvo išteiktas platokas memorandumas sąryšyje su tarptautine padėtimi ir įvykiais Baltijos valstybėse.

Apie delegacijos lankymosi išdavus ir išteikto memorandumo turinį LAIC kiek vėliau, išleis platesnį pranešimą. Tarp kitko, delegacija padarė parengiamuosius žingsnius stambesniai delegacijai, kiek vėliau, pas aukštesnius U. S. pareigūnus priimti.

Kodėl Chicago primena Kauną?

Chicagoje gyvena apie šimtas tūkstančių lietuvių, ar gal ir daugiau. Reiškia, lygiai tiek pat, kaip ir Kaune. Chicago lietuviška. Lietuviška Chicago lietuvių tautai ir valstybei, ypač šiuo laiku yra: laisvos politiniai nepriklausomos, demokratinės Lietuvos respublikos centras. Čia susispietusios įvairiausios lietuvių įstaigos: valstybinės, visuomeninės, tikiškinės, kultūrinės, politinės, finansinės, prekybinės ir šimtai kitų. Pavydžiui, sumaniai keliauti į užsienį – konsulatas duos pasą vizą ir keliauk sveikas. Nori naujausių žinių iš Prancūzijos fronto, laikraščių kiek tik nori: dienraščių, savaitraščių ir dar retesnių. Susibarei, ar kas nusikriaudė – lietuvis advokatas, teisėjas ir vertėjas. Suskaudo pilvą, danti, akį ar kurią kitą kūno dalį – lietuvis gydytojas, vaistininkas, slaugė. Susiradai šviesiaplaukę-mėlynakę ir čia kaip ir Kaune – altorius, kunigas, maldos namai... Reikia gyvenimui daiktelių – gausi moderninė didelė ar mažoji lietuvių krautuvė. Pasiilgai gerų draugų – gegužinė, tūkstančiai lietuvių, daugiau nei kauniečių mėgiamoje Kačerginėje. Pilvas tuščias – valgykla yra. Siela alkana – lietuvių koncertas, daina, muzika, šokiai ir daug kitų meninių įdomybių ir gražybių išgirsi ir pamatysi.

Sunku būtų Chicago visą lietuviškumą aprašyti. Reikėtų daug laiko ir popierio, kurio ir vieno ir antro nedaug turime. Ir kai lietuviškoj Chicagoj «nusibosta» gyventi, čia gali «gražiai» numirti. Chicagiečiai turi dvi gražias amžino poilsio vietas. Kapai tikintiems; kapai laisvos minties žmonėms. Vadinasi, Chicago nuo lopšio iki karsto yra lietuviškas Kaunas.

Užsiprenumeruokite Chicago liet. dienraštį:

NAUJIENOS

16 pezu Urugvajaus metams.

1739 South Halsted Street, CHICAGO, ILL.

Linksmas Kampelis

Tvarko: BRONIUS STEPONIS

KURIS MELAVO?

Kartą, važluojant traukiaiui, viename vagonė, trys svetimšaliai iš nuobodumo pasakojo paskutinius pasaulio įvykius. Prancūzas pasakojo, kad dabar moderniškais laikais Paryžiuje medicinos daktarai daug naujo išradę. Gimus vienam kūdikiui be vienos kojos, gydytojai pasirendami naujaisiais išradimais, pridėję kūdikiui medinę koją, kuri prėgijusi taip gerai, kad užaugęs kūdikis likęs geriausias Paryžiaus šokėju.

— Bet klausykite, gerb. ponai, kas atsitiko Anglijoje. — tarė anglas. — Londone taip pat gimė kūdikis, bet be nugarkaulio. Tačiau Londono gydytojai, pasirendami naujaisiais išradimais, idėjo ir prėgydė medinį nugarkauli taip gerai, jog užaugęs vaikas buvo stipriausias Londono vyras.

— Ei, ponai, tas tai niekis! — sušuko Vokietijos žydėlis. — Berlyne gimė kūdikis, bet be galvos. Berlyno gydytojai, ir labai aukšto mokslo, tuojaus padarė kūdikiui operaciją: vietoj galvos, pridėjo arbūzą.

— Ir kūdikis užaugo? — paklausė visi nustebe.

— Ui, užaugo, ir dar toks didelis ponas, kad net yra dabartiniu Vokietijos diktatoriumi.

Ką reiškia matimatika

Ji: — Atspėkite mano metus?

Jis: — Atspėsiu, bet tik matimatišku būdu. Jūs iš veido atrodote 16 metų. Jūsų suknelė rodo 14. Jūsų visas kūno sudėjimas abelnai rodo 15 metų. Viską sudėjus į daiktą, jūs turite 45 metus amžiaus.

Valgykit, broliukai.

Viena Urugvajaus lietuvių organizacijų ketina suruošti antrą "asado", kad tokiu būdu jos išdininkas galėtų susikobruoti iš savo kišenės sumokėtus pinigėlius už pirmąją, už tą, už kurią apsimokėti kai kas "tautiškai" pamiršo.

Valgykit, broliukai, ir aš valgysiu, o kai reikės užmokėti, aš pamiršiu...

Kuris kurį sukirto?

Dédé: Jonukai, kiek turi metų?

Jonukas: 8 metus, dédė.

Dédé: 8 ir 7 — bus 15 metų. Tai visai dar nykštukas.

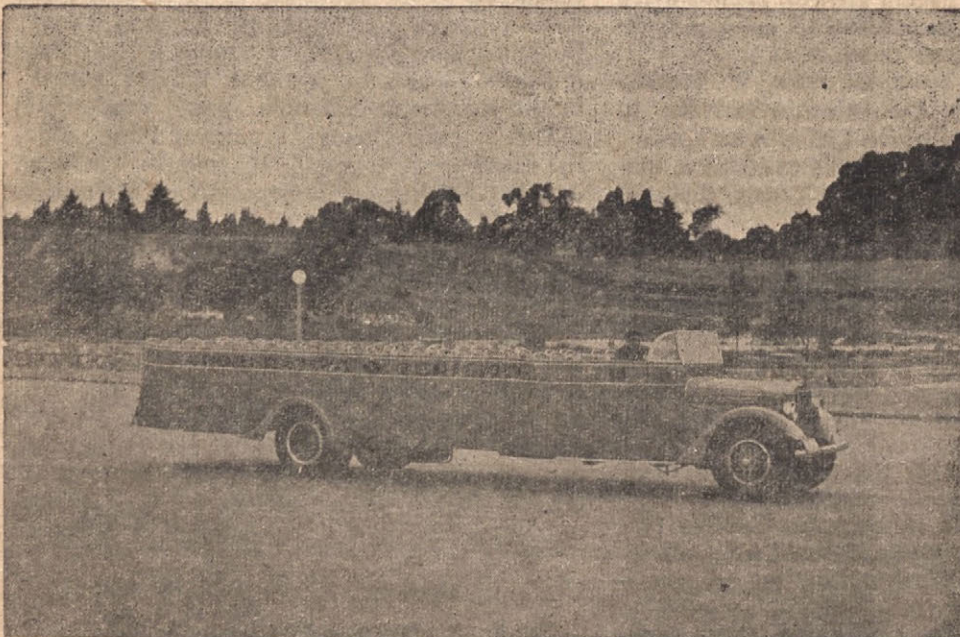
Jonukas: Pasakyte, dédė, kiek jūs turite kojų?

Dédé: dvi.

Jonukas: o pernai kiek turėjote?

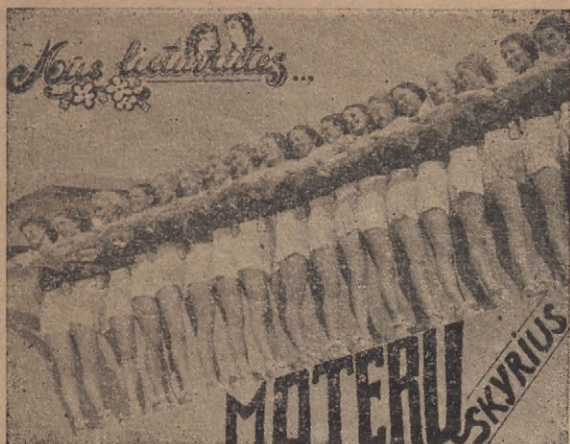
Dédé: dvi.

Jonukas: dvi ir dvi — 4. Ir asilas turi keturias

Urugvajus yra vadinamas Amerikos Sveicarija dėl savo pliažų ir kitokių gražių gamtoviečių, į kurias vasaromis suvažiuoja tūkstantinės turistų minios iš užsienių, pa liekančios stambias pinigų sumas ir tuomi prisidedančiomis prie gerovės kėlimo.

Specialus autobusas turistų pasivažinėjimui. Tokiais autobusais daromi pasivažinėjimai susipažinimui su Montevideo miestu ir jo priemiesčiais. Iš Argentinos atvažiuoja nemažai ir lietuvių kurių didžiuma apsistoja visuomet šviriame mūsų gerbiamų tautiečių, Juozo ir O. Ramonų, Pensione ir Restorane GRAN BRETAÑA, Juan Carlos Gómez 1266, beveik kamp. Reconquista

KANADOS LIETUVAITĖS

Kanados lietuvaitės yra organizuotos, ypač Toronte gyvenančios Jos turi savo draugiją „Dainą“, kuri daro susirinkimus ir pramogas.

—Tų susirinkimų mes moterys visuomet laukiame,—rašo korespondentė Stella.—Nes tie suėjimo vakarai būna labai jaukūs. Nusiminusios ar šiaip blogai nusiteikusios, mes tenai, toj jaukioj atmosferoj, išsiblaškom ir geriausioj nuotaikoj išsiskirstom.

Susirinkimų ar įrengimų programose dalyvauja vienos moterys. Iš jų šį karą suminėti na smuikininkė Lulu Raben—Micevičienė, kurios smuko aidai nuteikią gražiai jos sesučių lietuvaičių mintis ir širdis.

„Dainos“ susirinkimuose jaunuolės lietuvaitės paruošia referatus. Viena tokių referatų pravartu suminėti. Tai 15 metų amžiaus lietuvaitės Alynos Užemeckaitės referatas: „Kodėl aš myliu muziką“...

ONA SKEVERIUTĖ

—Jei yra dainininkių, kurios reikalauja detališkos introdukcijos, tai tik ne Ona Skeveriūtė. Per jos ilgų metų darbuotą mūsų dailės veikloje, ji įgijo daugybą draugų ir draugių. Ji įvertina jos gabumą ir talentą kaipo menininkės. Jie myli ją už jos nuolatos simpatišką atsišepimą į kitų pastangas veikti,—šitaip rašo korespondentė Cicilia „Naujienose“.

J. DAUŽVARDIENE

—Yra labai malonu, kad mūs lietuvaitės taip ypatingai pasižymi visose srityse. Štai kad ir gerb. J. Daužvardienė. Ji—gabiliausia kalbėtoja. Ji pasižymėjo savo pasišventimu pirmame bendrame Community and War Fund vajuje. Ji gavo antrą toki pasižymėjimą iš Amerikos Raudonojo Kryžiaus, kuriame ji jau daugiau dviejų metų tarnauja kalbėtojų biūro nare. Ji šventintaučių tarpe suteikia lietuvių tautai garbės ir naudos,—rašo gerb. Nora Gugis disnraštyje „Naujienos“.

44.000 MOTERŲ KARUI

Pagal statistikos duomenis, arti 44,000 moterų tarnauja kare įvairiose šakose, būtent,—

apie 5,400 yra jurininkystės šakoje; 16,800 orlaivinkystės šakoje; 17,887 pėstininkų divizija; 3,707 slaugės ir apie 48 daktarės. Tai būtų gražus neužmirštamas vaizdas matyti tas visas moteris po pabaigos karo parade.

Būtų be galo įdomu ir naudinga ne vien suaugusiems, bet ir bręstantiems pamatyti tą didžiulį pulką gynėjų,—pamatyti jį veikale, be tų žvaigždžių, kurios nusineša visus veikalo laurus, bet grynios tiesos, tikrų įvykių su paties gyvenimo artistais, kad mes galėtumėm suprasti ir išgyvendinti kiek jų pasiaukoja dėl žmonijos.

Gryna tiesa paveiktą žmoniją gal net viso pasaulio padaryti sąjungą, kad nesiduotų išnaudojama bei žudoma karuose. Juk didžiumoje, nežiūrint kokioj šalyje, ne žmonės nori kariauti, bet maža saujelė maniakų, kurie neturi nei sąžinės, nei jausmo, nei gyno proto. Todėl visa pasaulio žmonija turėtų pasiimti sau už pareigą naikinti tokius kraujagerius, neduoti jiems progų statyti ginklų dirbtuvių įvairiausių karo pabūklų, nes niekas kitas nenukentėtų nuo jų, kaip tie patys, kurie juos gamino.

Žmonija karo ir kraujo nenori, tai kada mes galėsime susilaukti tarpusavio susitarimo ir galingos jėgos užsmauti karo šėnėklas?

LIETUVIS URUGVAJUJE

DIDINGAI PANIEKINTA LIETUVA...

(Atkelta nuo 5-to puslapio)

vajaus visuomenės opiniją Lietuvos okupacijos legalizavimui. Todėl ir nevyko. O stovintiems už vis šką Lietuvos Nepriklausomybę lietuviams vis tik nepaprastai džiugu matant tiek daug simpatijų ir užuojautos Lietuvai šioje demokratškoje šalyje. Pats gyvulininkystės ministeris buvo atvykęs tik per nesusipratimą, bet pastebėjęs kad nėra Lietuvos vėliavos tuojats susiorientavo, ir savo kelių žodžių kalboje sakė gerbiąs lietuvių tautą ir linkįs jai vien gero. Matyt, ponas ministeris nenori, kad Urugvajaus vėliavą išliktų tokis pat likimas, kokis išliko Lietuvos.

Konferencijoje kalbėję lietuviai gyrė Lietuvos kunigaikščius, bet vietoj Lietuvos Himno buvo giedamas naujasis Rusijos himnas. Tai dar vienas paradoksas. Lietuvos Himnas juk parašytas pasiremiant tų kunigaikščių (bočių) didvyriška praeitimi, tai kodėl blogas Lietuvos Himnas?

Kad tos konferencijos rengėjams gali būti nepakenčiamas internacionalas, tai savaime aišku. Internacionale mat pasakytą: „Sukilkim vergai pažemintieji, išalkusi minia pirmyn“. Tokių žodžių giedojimas reikėtų Tarybų Lietuvos gyventojų raginimą prie sukilimo prieš bolševikus.

Restoranas ir Pensionas

GRAN BRETAÑA

JUOZAS RAMONAS

Savininkas

Geriausia vieta lietuviams turistams atvažiuojantiems iš Argentinos. Sveikas valgis. Švarios lovos pavieniam ir erdvūs kambariai šeimynoms.

JUAN CARLOS GÓMEZ 1266 Tel. 8-39-05

Foto Arte "ESBA"

Čia ir lietuviai fotografuojasi visuomet.

GRECIA 3432 - CERRO - Tel.: 22 10 54

RUBU SIUVYKLA

JUOZAS MIKALAJUNAS

Savininkas

Gobernador del Pino 4511 LA TEJA
MONTEVIDEO

Mueblería y Colchonería

"LA FORTALEZA"

E. BARAVIKAS

Savininkas

Didelis visokių meblų pasirinkimas. Perdubami—colchones—čėžniai—ir pristatomi į namus. Visokių markių radio aparatai; pigūs ir su lengvais išsimokėjimais.

Av. CARLOS M. RAMIREZ 651
esq. Carlos Tallier Tel.: 22-50-32 LA TEJA

FUNDICION PRADO

Fundición de Bronce Mecánico.
Aluminio y Hierros en General.

Sección Mecánica y Estampados.
Matrices de Todas Clases.
Y Para Toda Industria.

EDUARDO JUSYS

Molinos de Ríffo 473.
Teléfono 22-53-05

MONTEVIDEO

IMPERIAL

GARINĖ RUBU VALYKLA

Rūbų išvalymas sulig "Duplex" sistema. Šermenų rūbai. Dažymas ir reformavimas skrybelių ir kostiumų. Nematomas užadymas skylių bei perplėsimų. Lietuviams nuolaida: tik \$1.50 kostiumo išvalymas ir išprošymas.

Centralinis Namai:

cañe EJIDO 1241 Tel. 91-9-10

skyrius ir dirbtuvės:

Avda. BRASIL 3092 MONTEVIDEO

JOYERIA ORIENTAL

DALMIRO BORSANI

Savininkas

Parduoda laikrodžius, žiedus, brangakmenis, fantazijas, aukso išdirbtinius su įrašais vardų. Taiso laikrodžius ir papuošalus.

SARANDI 644 - MONTEVIDEO - Tel. 8-05-32

BODEGA Y VIÑEDOS

de VALENTIN CARNE e HIJO

VINO NATURAL

Redención Melilla — Tel. 22-00-35

AR ŽINOTE KĄ RAŠO

"KELEIVIS"

AR ŽINOTE, kodėl vieni jį geria, kiti keičia, bet visi mėgstasiį skaityti?

"KELEIVIS" žmonės mėgsta dėl to, kad jis niekam nepataikauja ir nesibijo teisybę skelbti

Žmonių mulkintojas ir apgavikus jisai lupa be jokių pasigailėjimo.

Be to, jame rasi visokių patarimų, pamokinių gražių eilių, įdomių paveikslų ir žinių iš viso pasaulio.

Kainuoja tik \$2.50 metams.

Adresas toks:

"KELEIVIS"

636 BROADWAY

SO. BOSTON, MASS.